

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่ม: กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง
ด้วยอัตลักษณ์ชาวผู้ไท บ้านกุดหว้า จังหวัดกาฬสินธุ์

The Local Wisdom Value Added Product Development: A Case Study of Local Woven
Fabric Products based on Phutai Identity from Ban Kut Wa, Kalasin Province

นฤชิต แสนปากดี¹, ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว²,
เกริกไกร นรภาร³, ธวัชชัย เคหะบาล⁴,
พงศกร ชาวเชียงตุง⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาค้นแบบกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองด้วยอัตลักษณ์ของชาวผู้ไท โดยใช้วัสดุจากธรรมชาติในท้องถิ่น 2) สร้างมูลค่าเพิ่มโดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตรายีนส์และบรรจุภัณฑ์เชิงพาณิชย์ และ 3) ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับกลุ่มพัฒนาอาชีพสตรี บ้านกุดหว้า จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ศึกษาคือสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพสตรีบ้านกุดหว้า โดยวิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า

- 1) สมาชิกกลุ่มสามารถนำวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นมาย้อมและทอผ้าพื้นเมืองได้หลายสี โดยไม่ต้องพึ่งสีเคมี
- 2) มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์แบบใหม่จากผ้าทอพื้นเมืองด้วยสีธรรมชาติ เป็นผลิตภัณฑ์แฮนด์เมด มีการออกแบบลายปักมือลงบนผลิตภัณฑ์โดยใช้ด้ายปักที่ย้อมด้วยสีธรรมชาติ ลวดลายที่ปักออกแบบเป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่นของชาวผู้ไทบ้านกุดหว้า นอกจากนั้นยังพัฒนาตรายีนส์และบรรจุภัณฑ์และลวดลายของกลุ่มเพื่อการจดจำและนำไปสู่การจดอนุสิทธิบัตรของตรายีนส์ ภายใต้แบรนด์ตรายีนส์ใหม่ชื่อ Goodwaa สามารถนำมาใช้ในเชิงพาณิชย์ต่อไป
- 3) มีการส่งเสริมการจำหน่ายในตลาดออนไลน์ ทำให้กลุ่มพัฒนาอาชีพสตรีบ้านกุดหว้ามียอดการจำหน่ายเพิ่มขึ้นก่อให้เกิดอาชีพและรายได้เสริมจากเดิมคิดเป็นร้อยละ 100 อีกทั้งยังเป็นต้นแบบการพัฒนากับกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ต่อไป

คำสำคัญ: ผลิตภัณฑ์, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, ผ้าทอพื้นเมือง, อัตลักษณ์, ผู้ไท, กาฬสินธุ์

Abstract

This qualitative research aimed to: 1) develop the local woven fabrics production process based on Phutai identity using natural materials in the area, 2) add the value into the product by improving the product, the brand and packaging for commercial purpose, and 3) promote and create jobs and incomes for Ban Kut Wa Women's Career Development Group. Forty members of Ban Kut Wa Women's Career Development Group were purposively selected to participate in the study. The interview and the focus group interview were used to gather the data before the data was descriptively analyzed.

The findings illustrated that:

- 1) The participants were able to create various natural dye colors from natural materials in the area without using chemical colors.

^{1,3}ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

^{2,4}อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

⁵อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

2) New hand-made products were developed using natural dye colors. Phutai patterns were created and embroidered on the fabrics to express the local identity. A brand and a package were developed to create the brand loyalty and to register for the petty patent under the brand “Goodwaa”.

3) Online marketing created 100 percent of incomes and created more jobs for participants. The group became a career development role model, and the model could be used as a good example for other groups.

Keywords: Prototype development, products, local woven fabric, identity, Phuthai

บทนำ

กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ระยะเวลา 20 ปี เป็นทิศทางระยะยาวเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เรียกกันว่าเป็นแผน 6-6-4 ซึ่งประกอบไปด้วย 6 ด้าน 6 ยุทธศาสตร์ และ 4 ยุทธศาสตร์สนับสนุน โดยยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้าน ประกอบไปด้วยความมั่นคง การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ความเสมอภาคทางสังคม การเติบโตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การปรับสมดุลของสภาพแวดล้อมและการพัฒนาภาครัฐ (สำนักงานวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559 : 6-10)

จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 18 อำเภอ ได้รับการขนานนามว่าเป็นเมืองดินดำน้ำชุ่ม ปลาแก้มบ่อน คือ แซ่แก่งหาง ปลาหางบ่อน คือ ขางฟ้างัน จักจั่นฮ้อง คือ ฟ้าง่วงบน แดกจัน ๆ คนปับโฮแซว เมืองนี้มีเสน่ห์แนวแอ่นระบำรำฟ้อน จากคำกลอนภาษาถิ่น หรือที่เรียกว่าคำผญา ได้กล่าวถึงจังหวัดกาฬสินธุ์ว่าเป็นดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์แห่งหนึ่งในภาคอีสาน มีประเพณีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมเป็นเอกลักษณ์ที่มีความโดดเด่น และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ ได้มีพระมหากรุณาธิคุณทรงเสด็จพระราชดำเนินปฏิบัติภารกิจที่จังหวัดกาฬสินธุ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 (สุชานาถ สิงหาปัด, 2560 : 20-69)

อย่างไรก็ตามจากการจัดลำดับจังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวเมื่อปี พ.ศ. 2560 โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรายงานว่างจังหวัดกาฬสินธุ์อยู่ในลำดับที่ 3 จากท้ายตารางโดยมีสัดส่วนคนยากจนเป็นอันดับที่ 4 ของประเทศ และทางจังหวัดได้มีการทำโครงการ Kalasin Happiness Model คนกาฬสินธุ์ไม่ว่าใครไว้ข้างหลัง มีเป้าหมายเพื่อให้ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีที่อยู่อาศัยมั่นคงอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี (สำนักงานจังหวัดกาฬสินธุ์, 2556 : 17-23)

บ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นหมู่บ้านที่อยู่ในอำเภอกุฉินารายณ์จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นหมู่บ้านของชาติพันธุ์ผู้ไท ที่มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น เป็นหมู่บ้านแห่งการท่องเที่ยวระดับโลก ซึ่งมีจุดขายทางด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างเด่นชัด เช่น ประเพณีงานบุญบั้งไฟทะเลล้าน งานประเพณีบุญมาลัยไม้ไผ่ มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีความเข้มแข็งทางด้านการศึกษา มีอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก เช่นการทำนา การทำไร่ การทำสวน และมีอาชีพเสริมเกี่ยวกับงานหัตถกรรมเช่น การผลิตผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ และมีกลุ่มสตรีประกอบอาชีพเสริมด้วยการทอผ้า (สายหยุด ภูบุญ และคณะ, 2564 : 2-3) อย่างไรก็ตามกลุ่มสตรีมีการทอผ้าจำนวนมากที่ทอด้วยกรรไกรย้อมสีเคมี ผลิตภัณฑ์ทางการทอผ้าจึงยังไม่เป็นที่รู้จักของตลาด เพราะเป็นการทอผ้าเพื่อใช้ในการนุ่งห่มแบบทั่วไป ทำให้รายได้จากการทอผ้ามีจำนวนน้อย ในขณะที่ชุมชนมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นเป็นที่รู้จักอีกทั้งในแต่ละปียังเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแหล่งหนึ่งที่มีชื่อเสียงโดยเฉพาะการจัดงานเทศกาลบุญบั้งไฟทะเลล้านและประเพณีการทำผลิตภัณฑ์มาลัยไม้ไผ่เพื่อนำไปบูชาพระ จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวให้ความสนใจไปเที่ยวชมมากมายด้วยความโดดเด่นในอัตลักษณ์ของหมู่บ้านนี้ แต่จะเห็นได้ว่าไม่มีการนำอัตลักษณ์ผู้ไทของท้องถิ่นมาบูรณาการกับผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่กลุ่มสตรีมีความสามารถในการทอผ้าอันจะก่อให้เกิดการสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่นและชุมชน

กลุ่มผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญในยุทธศาสตร์ชาติด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สอดคล้องกับโครงการของจังหวัดที่ต้องการให้ครัวเรือนมีรายได้ในการเลี้ยงชีพเพิ่มขึ้น นำไปสู่การทำโครงการวิจัยโดยมีเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนจากอัตลักษณ์ที่โดดเด่นด้วยการสร้างคุณค่าและเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ผ้าทอให้กับกลุ่มสตรี อันจะก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับประชากรในชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาต้นแบบกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองด้วยอัตลักษณ์ของชาวผู้ไทโดยใช้วัสดุจากธรรมชาติในท้องถิ่น
2. เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์เชิงพาณิชย์
3. เพื่อส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับกลุ่มพัฒนาอาชีพสตรี บ้านกุดหว้า จังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโจทย์วิจัย ประกอบด้วยแนวคิดหลัก คือ แนวคิดส่วนผสมทางการตลาด (Marketing mix model; 5Ps) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ด้าน สำหรับการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด คือ ผลิตภัณฑ์ (Product; P1) กลุ่มลูกค้า (Person; P2) การกำหนดราคา (Price; P3) การจัดจำหน่าย (Place; P4) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion; P5) (จิรดิพา เรื่องกล, 2558 : 9-10) ร่วมกับแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน (Community economy concept) เป็นแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่มุ่งเน้นการผลิตหรือสร้างผลิตภัณฑ์โดยครอบครัวในชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อการบริโภคและสร้างรายได้แก่ชุมชน โดยมีหลักคิดที่สำคัญ คือ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ด้านผลกำไรสูงสุดโดยเอาเปรียบผู้บริโภค (Turner, B. 2007 : 525-542).

1.2 กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อนำไปสู่การสร้างเครื่องมือสำหรับใช้รวบรวมข้อมูล

2. พื้นที่วิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

พื้นที่วิจัย คือ ชุมชนบ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ประชากรที่ใช้ศึกษาคือ สมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพสตรีบ้านกุดหว้า โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) จำนวน 40 คน ระหว่างเดือนมิถุนายน 2563 – ตุลาคม พ.ศ. 2563

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม โดยกำหนดโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์และแบบสนทนากลุ่ม ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา ภายใต้คำแนะนำและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ 2 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่โดยใช้เครื่องมือวิจัยแบบแบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis)

5.2 รวบรวมผลวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 2 อย่าง นำมาสรุปผลการศึกษาและตรวจสอบความถูกต้องด้วยวิธีการจัดสนทนากลุ่มกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)

ผลการวิจัย

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่ม: กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองด้วยอัตลักษณ์ชาวผู้ไท บ้านกุดหว้า จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า

1. การพัฒนาต้นแบบกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองด้วยอัตลักษณ์ของชาวผู้ไทโดยใช้วัสดุจากธรรมชาติในท้องถิ่น

กระบวนการผลิตผ้าทอพื้นเมืองโดยการนำวัตถุดิบที่ใช้ในการทอประกอบไปด้วย ฝ้าย ซึ่งเป็นพืชที่ชุมชนปลูกไปพร้อม ๆ กับการทำนาข้าว ใช้เวลาประมาณ 6-7 เดือนจึงเก็บดอกฝ้ายมาผ่านกระบวนการต่าง ๆ คือการตีดฝ้าย การเข็นฝ้าย ก่อนที่จะนำมาย้อมด้วยสีที่ได้จากวัสดุธรรมชาติ โดยการนำฝ้ายไปแช่น้ำข้าวเจ้าที่นึ่งสุกแล้วนำมาตีด้วยท่อนไม้ ให้น้ำข้าวเข้าไปผสมกับเส้นด้วยก่อนจึงนำไปตากแห้งเพื่อให้ได้เส้นด้ายที่คงทน หลังจากนั้นก็นำมาย้อมสีฝ้ายด้วยวัสดุ

จากธรรมชาติในท้องถิ่น เมื่อย้อมสีของฝ้ายเสร็จแล้วก็นำไปเข้าเครื่องมือที่เรียกว่าก๊วกเพื่อปั่นด้าย และนำด้ายไปซึ่งก่อนนำเข้าเครื่องทอที่เรียกว่าก๊อผ้า เพื่อทอผ้า และดำเนินการทอด้วยมือ เมื่อทอเสร็จจะได้ผ้าทอซึ่งเรียกว่าผ้าทอมือจากสีธรรมชาติให้เป็นผืนผ้าต่อไป

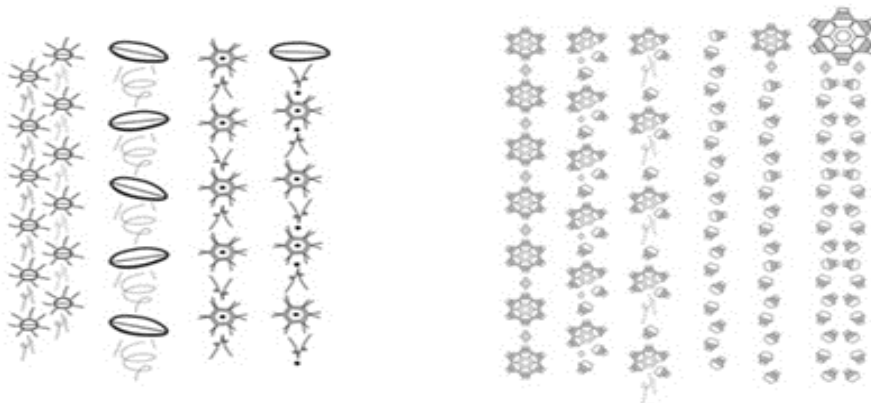
การพัฒนา กระบวนการย้อมสีที่ได้จากวัสดุจากธรรมชาติ นั้น นับได้ว่าเป็นกระบวนการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยการลดปริมาณน้ำของสีย้อม เลือกว่าวัตถุดิบธรรมชาติที่ให้สีและเส้นใยที่ดูดซับได้ดี การหลีกเลี่ยงสีเคมีส่งผลดีต่อสุขภาพของผู้ผลิตและผู้บริโภค เป็นการต่อยอดผลิตภัณฑ์เดิมโดยการเน้นการใช้วัสดุจากธรรมชาติเป็นหลัก ดังสรุปได้ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงสีที่ได้จากการย้อมผ้าด้วยวัสดุธรรมชาติ

วัสดุจากธรรมชาติ	สีที่ได้
ต้นคราม	คราม , น้ำเงิน
ลำต้นขนุน	เหลืองทอง, เหลืองอมส้ม
ใบขี้เหล็ก	เหลืองอมเขียว, เหลืองอ่อน
หัวขมิ้น	เหลือง
ต้นคูณ	สีน้ำตาลแดง, กากี
เปลือกต้นพะยอม	น้ำตาล , เหลือง
ลำต้นสะเดา	เขียวอ่อน

2. การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมืองด้วยอัตลักษณ์ของชาวผู้ไทของกลุ่มพัฒนาอาชีพสตรีบ้านกุดหว้า

จากผ้าทอเป็นผืนธรรมดาของกลุ่มที่ผ่านมานั้นไม่ได้เป็นที่สนใจของกลุ่มผู้บริโภคมากนัก ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างหลากหลาย จึงเป็นเหตุผลที่นำมาออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ได้จากการย้อมสีจากธรรมชาติและนำมาทอเป็นผืนผ้า นำมาแปรรูปโดยการออกแบบเป็นข้าวของเครื่องใช้เช่น เสื้อแบบต่าง ๆ กระเป๋าแบบต่าง ๆ ของโทรศัพท์มือถือถือ โบว์ผูกผม และเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ จึงมีการระดมความคิดเห็น และได้มีมติร่วมกันว่าผลิตภัณฑ์ควรจะมีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับงานประเพณีบุญบั้งไฟและงานประเพณีบุญมาลัยไม้ไผ่ ซึ่งทั้งสองประเพณีนั้นเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปและนักท่องเที่ยว นับได้ว่าเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน จึงได้มีการออกแบบลวดลายจากบั้งไฟและจากมาลัยไม้ไผ่ ซึ่งทั้งสองอย่างเป็นที่รู้จักที่นำมาใช้ในบุญประเพณี เพื่อที่จะนำลายที่ออกแบบนั้นมาปักลงบนผลิตภัณฑ์ เมื่อได้ออกแบบลวดลายแล้วจึงดำเนินการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อฝึกฝนการปักลาย จนออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น สามารถดึงดูดผู้บริโภคให้สนใจ ซึ่งไม่ได้เป็นเพียงการขายผลิตภัณฑ์อย่างเดียว แต่เป็นการขายอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่มีเรื่องเล่าทำให้ได้รับความสนใจนอกจากความสวยงามแล้วจึงเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า

ภาพที่ 1 การออกแบบลวดลายตามอัตลักษณ์เพื่อใช้ปักลงบนผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ

ภาพที่ 2 กระเป๋าผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีจากเปลือกพะยอม ปักลายด้วยมือ ลายบังไฟตะไลล้านและลายมาลัยไม้ไผ่

3. การส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับกลุ่มพัฒนาอาชีพสตรี บ้านกุดหว้าจังหวัดกาฬสินธุ์

จากการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าของกลุ่มพัฒนาอาชีพสตรีบ้านกุดหว้าจังหวัดกาฬสินธุ์ สมาชิกเป็นสุภาพสตรีชาวผู้ไททั้งหมด จำนวน 40 คน ได้รวมกลุ่มกันทำกิจกรรมในเวลาว่างเพื่อเป็นการสร้างรายได้เสริมจากอาชีพหลัก ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม และจัดประชุมกลุ่มเพื่อพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ของชุมชนโดยผลการประชุมพบว่าตราสินค้าที่จัดทำขึ้นนั้นมาจากชื่อของหมู่บ้าน ที่สามารถจดจำได้ง่าย มีการจดอนุสิทธิบัตรภายใต้แบรนด์ที่ชื่อว่า GOODWAA ซึ่งแสดงให้เห็นถึงตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาแล้วสามารถนำไปใช้เชิงพาณิชย์ได้ และมีการอบรมเชิงปฏิบัติการกลยุทธ์การตลาด E – Commerce (Shopee/Lazada) เรื่องระบบการขายสินค้าผ่าน (Shopee/Lazada) และการใช้งานระบบ Seller Center ตลอดจนเทคนิคการปิดการขายสินค้าบนตลาดออนไลน์

ภาพที่ 3 ตราผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการจดอนุสิทธิบัตร

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยนี้ได้ดำเนินการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยและสามารถนำมาสรุปและอภิปรายผล ดังนี้

- 1) การพัฒนาต้นแบบกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองด้วยอัตลักษณ์ของชาวผู้ไทให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยใช้วัสดุจากธรรมชาติ
- 2) เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์เชิงพาณิชย์
- 3) เพื่อส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้กลุ่มพัฒนาอาชีพสตรี บ้านกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการรวบรวมเอกสาร และแนวคิดที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสัมภาษณ์ และการจัดประชุมกลุ่ม

เกี่ยวกับวิธีการขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองโดยใช้วัสดุจากธรรมชาติด้วยอัตลักษณ์ชาวผู้ไทและหาแนวทางในการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มโดยพัฒนากระบวนการผลิต รูปแบบสินค้า ออกแบบลวดลายที่ใช้ปักลงบนผลิตภัณฑ์ พัฒนาตราสินค้า และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ผลการวิจัยพบว่าในการผลิตใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นฝ้าย สีย้อมฝ้าย กระบวนการทอมือ การตัดเย็บโดยใช้มือในการเย็บผลิตภัณฑ์ รวมถึงการปักลายที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นบนผลิตภัณฑ์ มีขั้นตอนและกระบวนการทำอย่างละเอียด และประณีต เป็นผลิตภัณฑ์ที่ดีต่อสุขภาพทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค มีการพัฒนาตราสินค้าลงในบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างความจดจำ เป็นงานแฮนด์เมดที่ก่อให้เกิดคุณค่า ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันให้แก่ธุรกิจของชุมชน จากเหตุผลดังกล่าว จึงนำไปสู่การพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์นี้ ทำให้เป็นที่น่าสนใจของตลาดและกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายได้มากยิ่งขึ้น ทำให้มียอดการจำหน่ายที่สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิพรรณ เจริญรูป และคณะ (2562: 315-330) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม: กรณีศึกษาตุงล้านนาพบว่า การพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์จะเป็นการสร้างคุณค่าและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

คณะผู้วิจัยมีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน โดยการจัดประชุมกลุ่มเพื่อวิเคราะห์และพัฒนากระบวนการผลิตร่วมกัน ผลการประชุมกลุ่มสรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการผลิตจะเป็นการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้มาจากการทอผ้า และการย้อมสีโดยใช้วัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นมาเย็บและนำมาเย็บเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่และปักลวดลายที่ออกแบบลวดลายเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น สามารถนำมาจำหน่ายได้ในราคาที่สูงขึ้นและมีกลุ่มลูกค้าเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ผลการจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มเพื่อสร้างการจดจำและสามารถจดอนุสิทธิบัตรที่ชุมชนสามารถนำมาใช้ในเชิงพาณิชย์ได้ต่อไป การกระตุ้นยอดขายมีการสอนให้สมาชิกกลุ่มจำหน่ายสินค้าแบบออนไลน์ ทำให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าที่หลากหลาย การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย จึงก่อให้เกิดรายได้ในกลุ่มมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ จิระพันธ์ ห้วยแสน อธิการบดีมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ที่ได้ให้คำปรึกษา ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิศักดิ์ จำปาแดง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนัส โพธิ์บุตร มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ขอขอบคุณกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยนี้ภายใต้โครงการยุวชนอาสา-ยุวชนสร้างชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

เอกสารอ้างอิง

- จิรดิภา เรื่องกล. (2558). ส่วนประสมทางการตลาดและคุณภาพในการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของลูกค้า วี พิเศษ โสไซตี้ กรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยวมหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 9-10.
- สายหยุด ภูปุย, ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสัน, วรณช นิลเขต, และสุชานาถ สิงหาปัด. (2564). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นการผลิตผลิตภัณฑ์“มาลัยไม้ไผ่”ด้วยกระบวนการเรียนรู้จากกรณีศึกษา. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. 11(1) มกราคม-มีนาคม, 2-3.
- สุชานาถ สิงหาปัด. (2560). ร้อยภาพเล่าเรื่องเมืองกาฬสินธุ์. บริษัท ศิริภัณฑ์การพิมพ์ ขอนแก่น, 20-69.
- สำนักงานวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). ประเทศไทยกับยุทธศาสตร์ 20 ปี 2560-2579. กรุงเทพฯ : 6-10.
- สำนักงานจังหวัดกาฬสินธุ์. (2556). บรรยายสรุปจังหวัดกาฬสินธุ์. กาฬสินธุ์การพิมพ์. 17-23.
- วรวิพรรณ เจริญรูป, จรัสศรี โนมณี, นิตติศักดิ์ เจริญรูปและภูวเรศ เทพกร (2563). วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. บริษัท ศิริภัณฑ์การพิมพ์. ขอนแก่น. 6(2) พฤษภาคม-สิงหาคม, 327.
- Turner, B. (2007). Economic, social, and cultural contexts for market and product diversification of the Lithuanian tourism sector. Transition Studies Review 14 (3): 525-542.